

Luomumaidon arvoketjutyöryhmä

22.11. 2016 klo 12.00 - 16.00

Pro Agria Keskusten Liitto

Työryhmän kokoonpano

Nimi	Organisaatio	Paikalla 22.11.
Arja Peltomäki	Maatila	x
Susanna Vehkaoja	Atria	x
Heli Ahonen	Muumaa/Luomuliitto	
Katarina Rehnström	Luomuliitto	
Jonna Ukkola	Yhdistyneet luomutuottajat	x
Ulla-Maija Leskinen		x
Kirsti Laukkanen	Hämeenlinnan osuusmeijeri	
Mauri Penttilä	MTK:n maitovaltuuskunnan pj	x
Risto Koski	Hämeenlinnan osuusmeijeri	
Antti Oksa	SOK	
Heta Rautapalo	Kesko	x
Minna Slotte	Arla	
Erkki Mikola	Suomisen Maito	
Mirva Tollet	Valio	x
Sanna Eklund	ProAgria	x
Merja Manninen	Evira (asiantuntijajäsen)	x
Terhi Latvala	LUKE	x
Aura Lamminparras	Pro Luomu	x
Marja-Riitta Kottila	Pro Luomu	x
Paikalla esittelemässä työkaluja Luomukarjatilan tarpeisiin: Sanna Nokka, ProAgria; Sinikka Tommila, Mtech digital solutions ja Pertti Savela, ProAgria		

Asialista

- Lyhyt katsaus markkina- ja tuotantotilanteeseen
- Toimivat työkalut luomukarjatilán tarpeisiin? Kehityspäällikkö Sanna Nokka ProAgria Keskusten Liitosta ja ohjelmistojohtaja Sinikka Tommila Mtech digital solutions.
- Koulumaitostrategia, missä mennään?
- Ryhmán tavoitteet ja painopisteet vuodelle 2017
- Luomurehujen ja lääkinän fokusryhmä?
- Muut asiat
  - Alkionsiirto luomussa

Katsaus markkina- ja tuotantotilanteeseen (1)

- Luomu kiinnostaa maidontuottajia, ja uusia tuottajia on tällä hetkellä jonkin verran siirtymävaiheessa.
- Valiolla on iloisia uutisia luomusta. Yritykseen perustettiin uusi toimi luomuliiketoiminnan kehittäjä. Toimessa aloittanut ryhmän jäsen Mirva Tollet. Vuoden luomutuotteet maasdamjuusto ja 10 litran maito ovat saaneet paljon kiitosta.
- Kaupassa luomumaitotuotteiden myynnit kehittyvät viime vuoteen verrattuna hyvin. Tosin hapanmaitotuotteet ei niin voimakkaasti.
- Viljelijäpuolella positiivista on että hintaan olisi tulossa ehkä varovaista nousua. Tuotokset kuitenkin laahaa ja pahasti, vuosi on hyvin erilainen kun ennätystuotosvuosi 2015. Rehu on märkää ja hyvästä kaurasta on puutetta, koska luomukaurat menee myllyyn. Valkuaisrehu eli härkäpapu on jopa niukkuustekijä.
- Lihatalon näkökulmasta luomumarkkinat vetää jo aika hyvin, mutta tuottajista alkaa olla puutetta. Atria ottaa kaikista luomulehmistä myös lihaa.

Katsaus markkina- ja tuotantotilanteeseen (2)

- Evirassa on alkamassa luomuvalvonnan digitalisoimiseen liittyvä kolmevuotinen hanke. Kaksi tasoa - tarkastaja asioi ELYn kanssa ja tuottaja asioi ELYn kanssa.
- Luke on mukana kansainvälisessä ISAGE Lammas- ja vuohihankkeessa. Suomessa yksi tila joka jalostaa lampaanmaitoa. Erytisesti luomuvuohenmaidolle olisi enemmän markkinoita. Mahdollisia tulevia kasvukohteita?
- Mielenkiintoinen huomio maailmalta: Kanadassa teollisuus ja maidontuottajat ovat tehneet sopimuksen kotimaisen valkuaisen suosimisesta rehustuksessa. Yhteistyössä on nostettu tuottajahintaa tämän mahdollistamiseksi.
- Yhteistyö on luomussa tärkeää, mitä enemmän on positiivisia signaaleja, sitä enemmän päästään eteenpäin. Luomumaidossa on paljon potentiaalia, ja olemme menossa oikeaan suuntaan.
- Suomisen maidon mänty-jymyjäätelö sai kiitosta innovatiivisuudesta. Tuoteinnovaatioita tarvitaan, missä viipyy kotimainen luomuhera?

Toimivat työkalut luomukarjatilan tarpeisiin?

- ProAgria hoitaa käytännön tuotosseurainta. Kaikille seurannan jäsenille on käytössä ProAgrian verkkopalvelut, jossa voi seurata omia maitomääriä ja koostumuksia, asettaa tavoitteita ja verrata muihin.
- ProAgrian tavoitteena on tehdä Minun maatilasta yksi kokonaisuus - portaali, jossa olisi erilaisia ohjelmia "palikoita", joista voisi koota itselleen sopivan yhdistelmän. Karjakompassi tullaan päivittämään ja WebWisu uudistetaan. ProAgrian luomuasiantuntijat ovat listanneet mitä tulisi ottaa huomioon luomun kannalta. Nyt kannattaa olla aktiivinen jos on toiveita näistä palveluista.
- Arja Peltomäki esitti oman näkökulmansa kehittämistarpeista. Esityksen liite ohessa

Toimivat työkalut luomukarjatilán tarpeisiin?

- Koska luomutilat koko ajan kasvavat tarve sähköiseen kirjanpitoon kasvaa myös
- Keskustelussa korostettiin näitä asioita:
  - Yksi ohjelma joka sisältäisi kaiken olisi kätevä.
  - Muistiinpanot pitää tehdä heti. Olisi hyvä jos kaikki tilan työntekijät voisivat tehdä ja nähdä kirjanpidon kokoajan reaaliajassa.
  - Ohjelmistoja pitää kehittää niin, että ne sopivat paremmin myös luomutiloille.
  - Tarvitaan siirtymävaihelaskuri jonka avulla koko ketju näkee milloin eläin on luomua. Tämä vähentäisi työtä ketjun eri vaiheissa sekä tarkastuksen yhteydessä
- Ohjelmistojen uudistaminen on iso projekti, joka vie ainakin muutaman vuoden ja on luultavasti kokonaan valmiina vasta vuoden 2019 alussa. Jotain pieniä päivityksiä ja korjailuja voidaan tehdä kuitenkin jo nopeammalla aikataululla. ProAgria lupasi toimittaa aikataulun muutoksista.
- ProAgria lupasi että luomualan väen kanssa voitaisiin myös kokoontua pienemmällä porukalla miettimään kehityskohteita.

Koulumaito-, kouluvihannes- ja -hedelmätuki

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta lausuntokierroksella.
- Annettaneen eduskunnalle helmikuun alussa.
- Esityksessä luomu mukana.
- Valtioneuvoston asetus säätää yksityiskohdat - valmiina tammikuun loppupuolella.
- Pro Luomu kannattaa tuen kohdistamista luomutuotteisiin.
- Perustelut:
  - Luomualan kehittämissuunnitelman tavoitteet, jonka mukaan luomutuotteiden osuus julkisten ruokapalveluiden aterioista tulisi olla 20 %
  - Luomumaidon käytön esteistä on poistunut D-vitamiinointi ja pakkauskoko -> hinta suurin este -> tuen vaikuttavuus olisi suuri sen kohdistuessa luomuun
  - Samalla se nostaisi luomumaidon jalostuksen volyyymiä
    - yhä useampi tila voisi siirtää maidontuotannon luomuun
    - edesauttaisi luomumaitotuotteiden valikoiman kehittämistä

Luomumaidon riittävyys?

- Riittääkö raaka-aine jos koulumaitotuki kohdennetaan voimakkaasti luomumaitoon?
- Luomutuottajia tarvitaan luultavasti joka tapauksessa lisää!
- Luomumaitotilojen määrä on nyt luultavasti jokseenkin sama kuin viime vuonna. Maitomäärät kuitenkin lisääntyvät.
- Niin sanotut reservitilat, joissa pellot luomussa, mutta lehmät ei, ovat huvenneet, joten luomuun siirtyminen ei välttämättä ole niin nopeaa.
- Raaka-aineen riittävyys on tärkeä asia, ja markkinan kehittymistä pitää seurata tarkasti

Toiminta vuonna 2017

- Ryhmien tarkoituksena on edistää luomutuotteiden kysynnän ja tarjonnan kohtaamista, tunnistaa ja etsiä ratkaisuja ketjun keskeisiin ongelmiin. Ryhmät tuottavat analyysin ketjun nykytilasta, keskeisistä ongelmista, asettavat tavoitteen ja suuntaavat toimintansa sen saavuttamiseksi. Arvoketjuryhmien työskentelyssä pyritään hyödyntämään sosiaalisen median ryhmiä ja virtuaalikokouksia.
- Vuonna 2017 ryhmä päätti kutsua uudeksi jäseneksi alkutuotannon edustajan Valion luomuneuvottelukunnasta. Mirva Tollet edustaa edelleen ryhmässä Valion liiketoimintaa.
- Vuoden 2017 toiminnan suunnittelu siirrettiin muilta osin seuraavaan kokoukseen

Muut asiat: Alkionsiirron mahdollistaminen luomussa?

- Alkionsiirron mahdollistaminen luomussa on noussut esille Suomen, Ruotsin ja Tanskan yhteisessä jalostustyöryhmässä.
- Neuvoston asetus 834, 14 artiklan mukaan alkionsiirtoa ei sallita luomussa. Asia ei ole ollut vielä toistaiseksi Brysselissä esillä. Muutoksen läpimeno mahdollisuudet ovat luultavasti huonot.
- Laajentaisi käytettävissä olevan populaation määrää, tarjoaisi uutta geneettistä materiaalia käyttöön.
- Alkionsiirto voi olla kallista perusviljelijöille, tosin niille joille jalostus on tärkeää alkionsiirto toisi uusia mahdollisuuksia.
- Voisi tuoda apua esimerkiksi jos lehmää ei olla saatu siementämällä tiineeksi. Toisaalta halutaanko huonosti tiinehtäviä lehmiä jättää maitoketjuun?
- Luomulehmien jalostus-koetoiminnassa alkionsiirto voisi nopeuttaa jalostusta?
- Solid-hankkeen tutkimuksessa sekä kuluttajat, tuottajat, jalostajat ja kauppa eivät olleet innostuneet koeputkihedelmöityksestä. Myös kaikissa mukana olleissa maissa Belgia, Italia, Iso-Britannia ja Suomi koeputkihedelmöitys nähtiin negatiivisena asiana.
- Pitää myös miettiä mitä tällä tarkoitetaan? Siirretäänkö luonnolliseen kiimaan vai joudutaanko käyttämään hormoneita? Tuontialkioiden mukana voi tulla tauteja.

 Luomumaidon arvoketjutyöryhmä ei toistaiseksi näe tätä realistisena vaihtoehtona, mutta seuraa herkästi keskustelua ja tilanteen kehittymistä.

Muut asiat: Seuraava kokous

- Seuraava kokous 17.1. klo 14-16 LUKE, Viikki, koetilantie 5, kokoushuone Savotta
- Seuraavaan kokoukseen yritetään pyytää Tuomo Tupasela kertomaan Maito-Inno hankeesta ja maidon käsittelystä.
  - Maito-Inno hanke selvittää ruokinnan ja maidon prosessoinnin vaikutuksia maidon koostumukseen, erityisesti bioaktiivisten komponenttien osalta sekä arvioi terveysvaikutuksia.